

ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY

2023/2024. – ORSZÁGOS DÖNTŐ

JAVÍTÁSI ÚTMUTATÓ ÉS JAVÍTÓKULCS

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető elemeit, azaz az itemeket a magyar ABC kisbetűivel jelöltük. Az itemek már nem bonthatók fel további részteljesítményekre, ezért azok csak kétféleképpen értékelhetők, minősíthetők:

- a versenyző helyesen oldotta meg a feladatelemet, vagyis az item megoldott, vagy
- a versenyző hibásan vagy nem oldotta meg a feladatelemet, vagyis az item nem megoldott.

Az első esetben az item betűjelét karikázza be, második esetben húzza át!

1. Válaszolj a kérdésekre! (A) Hogy hívták Rákóczi Ferenc édesanyját? <i>Sarolt Amália</i> (B) Mikor volt a szatmári békekötés? <i>1711-ben.</i>	a1	Nem megoldott feladatelem.
	b1	Megoldott feladatelem.
	1/2	Egy pont a kettőből.

1. Válaszolj a kérdésekre! (A) Hogy hívták Rákóczi Ferenc édesanyját? <i>Sarolt</i> (B) Mikor volt a szatmári békekötés? <i>1711-ben.</i>	a2	Nem megoldott feladatelem.
	b1	Megoldott feladatelem.
	1/3	Egy pont a háromból.

Egy-egy item akkor és csakis akkor tekinthető jól megoldottnak, ha a versenyző válasza, megoldása megegyezik vagy ekvivalens a javítási útmutatóban a feladatelemnél megadott megoldással.

3. feladat

- a) Társadalmi és vagyoni helyzetétől függetlenül tagja lehetett bárki, aki vállalni tudta a feltételeket. -1 pont
- b) A résztvevők kegyelmet, birtokaik megtartását is megkapták. vagy A birodalomban maradtunk, de megszűnt az erőszakos kormányzás. - 1 pont
- c) A nacionalizmus csak a 19. század 2. harmadában (vagy a francia forradalom hatásaként) jelenik meg. vagy Hazánkban a hungarus tudat (magyarországi vagyok) volt meghatározó a 18. században. - 1 pont
- d) A nemzetiségek (vagy kisebbségben élők) nem akarták, hogy beolvassák őket. vagy A franciákkal szemben vívott háborúk segítettek elő. - 1 pont
- e) P. R. Owen gyáros szövetkezeti rendszert tervezett. vagy R. Owen olyan rendszert tervezett, melyben mindenki tulajdonos és munkás is egyszerre. - 1 pont
- f) Megtörténik a rabszolgák felszabadítása. - 1 pont

A feltüntetett válaszok a megadott szakirodalom alapján kerültek megfogalmazásra, de minden más szakmailag megfelelő válasz elfogadható, ha az adekvát a kérdésre.

összesen: 6 pont

4. feladat

történelmi időszak	országnev	államforma	gazdaság főbb jellemzői röviden	egy meghatározó esemény a korszakból	egy meghatározó személy neve	a bábu száma
1861-65	USA	elnöki köztársaság	északon: fejlett ipar délen: ültetvények rabszolgamunkával	polgárháború	A. Lincoln	7
1837-1901	Nagy-Britannia	alkotmányos királyság	fejlett ipar, modern mezőgazdaság vagy 2. ipari forradalom megjelenése	egyensúlypolitika, világbirodalom építése	Viktória	4
1868-1912	Japán	császárság	gyorsan fejlődő ipar vagy 2. ipari forradalom megjelenése	Korea és Tajvan megszerzése	Mucuhito	2
1871-1914	Németország	császárság	gyorsan fejlődő ipar vagy 2. ipari forradalom megjelenése	gyarmatok szerzése, hadseregfejlesztés	II. Vilmos vagy Bismark	6
1825-1895	Oroszország	cárság vagy császárság	elmaradott ipar, lassan fejlődő mezőgazdaság	Szent Szövetség aktív tagja, transzszibériai vasút építése	I. Miklós vagy II. Sándor vagy III. Sándor	1

Az itemek soronként értelmezhetők. A legfelső az a) item. Az item akkor megoldott, ha minden információ az elvártak megfelelő. Ez esetben az item 2 pont. Ha a 4 elvárt információból a tanuló legalább kettőt helyesen megválaszol, 1 pont adható!

Elvárások:

a) *item- 1. sor: mindkét dátumnak helyesnek kell lennie, szerepelnie kell az északi és déli területek eltérő gazdaságára való utalásnak.*

b) *item- 2. sor: elég szerepeltetni a modern ipar megnevezését, de önmagában a modern mezőgazdaság nem elégséges.*

c) *item- 3. sor: -*

d) *item- 4. sor: -*

e) *item- 5. sor: - a megadott szakirodalom csak I. Miklós nevét említi, de elfogadható más cárnév is a korszakból a táblázatba írtaknak megfelelően*

A fentiekől eltérő, de szakmailag helyes válasz is elfogadható: pl. „2. ipari forradalom hatása”

összesen: 10 pont

5. feladat

a) Nagy-Britannia aláhúzva - 1 pont

b) Olaszország aláhúzva - 1 pont

c) Franciaország aláhúzva - 1 pont

d) Németország aláhúzva - 1 pont

e) Belgium aláhúzva - 1 pont

Ha a tanuló több országnevet húzott alá vagy az országneveket áthúzta, bekarikázta, az item nem megoldott!

összesen: 5 pont

6. feladat

- a) **A, B** bekarikázva - 2 pont
- b) **B, D** bekarikázva - 2 pont
- c) **A, D** bekarikázva - 2 pont
- d) **C, D** bekarikázva - 2 pont

*Az item csak akkor megoldott, ha mindkét és csak az a két betűjel van bekarikázva. **Részpont nem adható!** Ha tanuló nem az utasításnak megfelelően dolgozott, vagyis pl. az egész szövegrészt bekarikázta vagy aláhúzta, vagy kettőnél több betűjelet karikázott be, az item nem megoldott.*

összesen: 8 pont

7. feladat

a) *lehetséges megoldás:* **1911-ben II. Vilmos Párduc (Panther) nevű hadihajón érkezik Marokkó partjaihoz (Agadírba), hogy növelje a (franciák rovására) német befolyást az országban. vagy A második marokkói válság a német-francia ellentétet mutatta, amikor a Párduc nevű német hadihajó érkezik Agadír partjaihoz.**

2 pont

*Az item akkor megoldott, ha a tanuló szerepelteti a német hadihajó nevét, történelmi összefüggésbe hozza vele Marokkót és Németországot. **Részpont adható!***

b) **A 19. században Habsburg József (József nádor) tulajdonában volt a sziget, akinek nádori rangját latinul palatinusnak neveznek. Emiatt nevezték sokáig a Margit-szigetet Palatinus-szigetnek is.**

*Az item akkor megoldott, ha a tanuló szerepelteti a sziget tulajdonosát, annak rangját, a rang latin nevét, történelmi összefüggésbe (pl. megnevez időszakot: 19. század, 19. század első fele, stb.) hozza a névadást a ranggal. **Részpont adható!***

2 pont

összesen: 4 pont

8. feladat

f) item: a tanuló helyes időrendi sorrendben írta be a betűcsoportokat 2 pont

Az a)-e) itemek soronként (cellánként) értelmezhetők. Egy item csak akkor megoldott, ha mindhárom beírt számjegy helyes és csak a 3 elvárt betű szerepel. Ez esetben az item 2 pontot ér. Ha legalább két helyes betűjel

beírásra kerül, **1 pont adható!** A betűk beírási sorrendje irreleváns. Kisbetűk használata nem ront a megoldottságon.

Az f) item csak akkor megoldott, ha a teljes idősor helyes, **és** minden sorba legalább két helyes betűt beírt a tanuló.

Minden más esetben az item nem megoldott, részpont nem adható!

az azonos időszakhoz tartozó információcsoportok időrendje (1-es a legkorábbi)	egy azonos időszakhoz tartozó 3 kép betűjele
1	a) F, J, L 2 pont
2	b) C, H, O 2 pont
3	c) A, M, P 2 pont
4	d) I, K, N 2 pont
5	e) B, E, G 2 pont

összesen:12 pont

9. feladat

- a) **Vágóhíd, Bikás park-** az item akkor megoldott, ha mindkét név szerepel 1 pont
- b) **hármát (3-at)** 1 pont
- c) **sárga** 1 pont
- d) **hetes (7-es)** 1 pont
- e) **egyed (1-es)** 1 pont
- f) **hatos (6-os)** 1 pont
- g) **Blaža Lujza tér** 1 pont

összesen: 7 pont

10. feladat

- a) **„Mindent megdöntöttem, mindent megfontoltam.”** 1 pont
- b) **dákóromán elmélet = G. Sincai vagy Petru Maior** – Az item akkor megoldott, ha az elmélet neve **és** annak legalább egyik képviselője is szerepel. A dákóromán kifejezés és a név nem cserélhető fel! 1 pont
- c) **szombathelyi székesegyház = barokk stílus** Az item akkor megoldott, ha a szakirodalomban leírt „templomnév” **és** annak stílusa is szerepel. Elfogadható olyan más Hefele Menyhért által tervezett épület neve is, amely szintén barokk (pl. szombathelyi püspöki palota). Az épület és a stílus nem cserélhető fel! 1 pont
- d) **Törley (József) vagy Zwack.** Az item akkor megoldott, ha a válaszban valamilyen az OMM idején hazánkban működő alkoholgyártásban szereplő név szerepel. 1 pont
- e) **vallás- és közoktatásügyi miniszter (vagy kultuszminiszter)** 1 pont

összesen: 5 pont

11. feladat

A dualista állam mindvégig kiemelt feladatának tekintette a gazdaság fejlesztését. A mezőgazdaság termelékenységét növelték a nagybirtokokon megjelenő **a) (mezőgazdasági) gépek**. A fejlődés ellenére több európai országtól, mint pl. **b) Dánia** vagy **Belgium** vagy **Németország** vagy **Nagy-Britannia** vagy **Ausztria** is le volt maradva mezőgazdasági termelékenységünk. A jobbágyfelszabadítás után egészségtelen birtokszerkezet alakult ki, a max. 5 holdas birtokok aránya elérte a(z) **c) 53%**-ot. A kiscgazdaságok területe összességében az összes terület kb. **d) 57%**-át tette ki. Bár a mezőgazdaság **e) 61,9%**-os nemzeti jövedelemhez való hozzájárulása az első világháború kitöréséhez közeledve a kiegyezéshez mérve kb. **f) 17%**-kal csökkent, még mindig a legnagyobb maradt. A korszakban a(z) **g) gyáripár** közel háromszoros nemzeti jövedelemhez való hozzájárulásnak növekedése volt a leginkább a szembeűnő. Ezt a növekedést a nagyon magas tőkebehozatal tette lehetővé, amely a korszak végéhez közelítve elérte az évi **h) 8,4 milliárd** koronát. A világháborúhoz közelítve a közel 1 milliós munkásságból **i) 510 000** már a nagyüzemekben dolgozott.

Minden helyesen beírt adat 1 pont. Az a) itemnél elég szerepeltetni a gépek kifejezést! A b) itemnél mindkét ország helyes beírása esetén adható csak meg az 1 pont. Természetesen a pontos számolások megfelelőek, mint pl. a c) item esetében 53 helyett 53,6%. A h) itemnél szerepelnie kell a milliárd kifejezésnek is!

összesen: 9 pont

12. feladat

A neveket összekötő jellemző	A nevek betűjelei (és azok darabszámjai)
a) miniszterelnökök	D, E, H, K, L, M 2 pont (6)
b) főtiszték	B, N, O, P, R, X (M) 2 pont (6)
c) meghatározó történelmi szerepük elsősorban a 20. századra esett	B, E, G, H, I, K 2 pont (6)
d) halálraítélték őket a szabadságharc után	M, X, N 1 pont (3)
e) feltalálók	C, U, J 1 pont (3)
f) meghatározó történelmi szerepük elsősorban a 18. századra esett	U, R, P 1pont (3)

Egy item akkor megoldott, ha az összes és csak az elvárt betűjelek szerepelnek a cellában. Az a), b), c) itemek esetében, ha a tanuló legalább 3 helyes betűjelet beírt **1 pont adható!** A b) item esetében az **M** betű beírása elfogadható más elvárt betűjel helyett, de nem elvárás!

összesen: 9 pont

13. feladat

- a) **Kassa, Nagyszombat** aláhúzása - 1 pont
b) **Budapest, Vajdahunyad** aláhúzása - 1 pont
c) **Áprilisi törvények kiadás, I. világháború vége** aláhúzása - 1 pont
d) **Nagysallói csata, Caporettói csata** aláhúzása - 1 pont
e) **GYOSZ, OMGE** aláhúzása - 1 pont

Egy item akkor megoldott, ha mindkét, és csak a kettő elvárt adat van aláhúzva! Bekarikázott, áthúzott jelölés esetén az item nem megoldott!

összesen: 5 pont

14. feladat: Esszé

Kötelező elemek (mindegyik item 1 pont):

- a) Térben és időben elhelyezi a versenyző a témát: szerepelteti valamilyen formában Budapest elhelyezkedését: pl. az ország közepe, a Duna mellett, síkság és domság találkozása, megjelenik a 19. század második fele **vagy** a századforduló kifejezés
- b) Megszerkesztettség (a bekezdések jelöltek).
- c) Helyesírás (nincs durva helyesírási hiba, a hibák száma legfeljebb 4-5).

Forráshasználat, ismeretek, következtetések levonása, tartalmi elemek (mindegyik item 1 pont):

- d) Már a reformkorban komoly fejlődésnek indult a város (megnevez legalább egy erre utaló adatot: pl. Lánchíd, Nemzeti Kaszinó, stb.).
- e) A kiegyezés után az ország politikai központja is lesz (ide kerül a törvényhozás, itt dolgozik a kormány).
- f) Jogilag 1873-ban jön létre és megnevezi a városrészeket .
- g) Kereskedelmi, **és/vagy** közlekedési, **és/vagy** ipari **és/vagy**, kulturális központtá (**min. 2 megnevezése**) válik (vagy megnevezi, hogy ide futnak be az utak, vasutak, itt működnek a legfontosabb pénzintézetek, múzeumok, színházak, itt a legtöbb nagyipari vállalat).
- h) Utal a népesség változására **vagy** konkrét adattal szolgál (pl. a századfordulóra 700.000 fölé nőtt, 1914-re egymillió lett) **vagy** viszonyítja népességét Prágához (annál nagyobb) vagy Bécshez (annál kisebb).
- i) A várost tervszerűen, tudatosan fejlesztették (**vagy** több fontos törvény született fejlesztéséről **vagy** külön hatóságot: Fővárosi Közmunkák Tanácsa) állítottak fel a számos építkezés összehangolására).
- j) Folyamatosan épülnek a hidak és megnevez **legalább két a korszakban épült** hidat: pl. Margit híd, vasúti összekötő híd, Ferenc József híd, elfogadható az Erzsébet híd is.
- k) Kitér a város úthálózatára (várost körutak és sugárutak szelik át) **és** megnevez legalább egy körutat (pl. Nagykörút)vagy sugárutat (pl. Andrássy út vagy Sugár út).
- l) Megemlíti Podmaniczky Frigyes **és** szerepét Budapest fejlesztésében.
- m) Megemlíti, hogy a város nem működött volna korszerű ivóvíz –**és** csatornahálózat **és** villanyhálózat (pl. közvilágítás) nélkül.
- n) Megemlíti **legalább 2 olyan fontos épületet**, mely Budapest látványossága még ma is és a **korszakban épült** (pl. Opera, Keleti pályaudvar, Nyugati pu., Parlament, Szt. István Bazilika)
- o) Leírja a millenniumi ünnepség kifejezést **vagy** a honfoglalás ezredik évét **és leírja** az 1896-os évszámot.
- p) A millenniumi ünnepséggel kapcsolatban leír min. 2 információt: pl.: Városligetben volt a kiállítás, ekkor adják át a földalattit vagy a Nagykörutat vagy a Ferenc József hidat.
- r-u) Nagy volt a **kontraszt** a lakosság életében: ír a gazdagok **és** a szegény tömegek életének különbségéről.
- x) Megfogalmaz valamilyen értékelést, mely utal Budapestnek ebben a korban elért fejlődésre. Pl. Óriási fejlődésen ment keresztül vagy európai várossá vált vagy felvette a versenyt Béccsel vagy az akkor épült látványosságok a legnépszerűbbek még ma is, stb.
- y) egyéb a fentiekén kívül megadható egyéb releváns ismeret, összefüggés, stb. vagy a korábbi itemekben megfogalmazottak magas minőségének „jutalma”.

Minden item 1 pontot ér. Minden tartalmilag helyes válasz elfogadható!

összesen: 20 pont

15. feladat: PPT teszt

/1)	C				- 1 pont
/2)	B				- 1 pont
/3)	B				- 1 pont
/4)	A				- 1 pont
/5)	A				- 1 pont
/6)	B	C	D		- 1 pont, ha mind a 3 betűjel helyes, sorrendjük irreleváns
/7)	C				- 1 pont
/8)	B				- 1 pont
/9)	B				- 1 pont
/10)	B				- 1 pont
/11)	B	D			- 1 pont, ha mindkét betűjel helyes, sorrendjük irreleváns
/12)	C				- 1 pont
/13)	B	C			- 1 pont, ha mindkét betűjel helyes, sorrendjük irreleváns
/14)	A	E			- 1 pont, ha mindkét betűjel helyes, sorrendjük irreleváns
/15)	A	C	D	E	- 1 pont, ha mind a 4 betűjel helyes, sorrendjük irreleváns

Ha a tanuló kisbetűket használt, nem rontott a megoldottságon. Minden esetben csak az elvárt mennyiségű betűjel beírása esetén adható meg a pont. Sem kevesebb, sem több betűjel nem lehet!

összesen: 15 pont

MINDÖSSZESEN: 130 pont